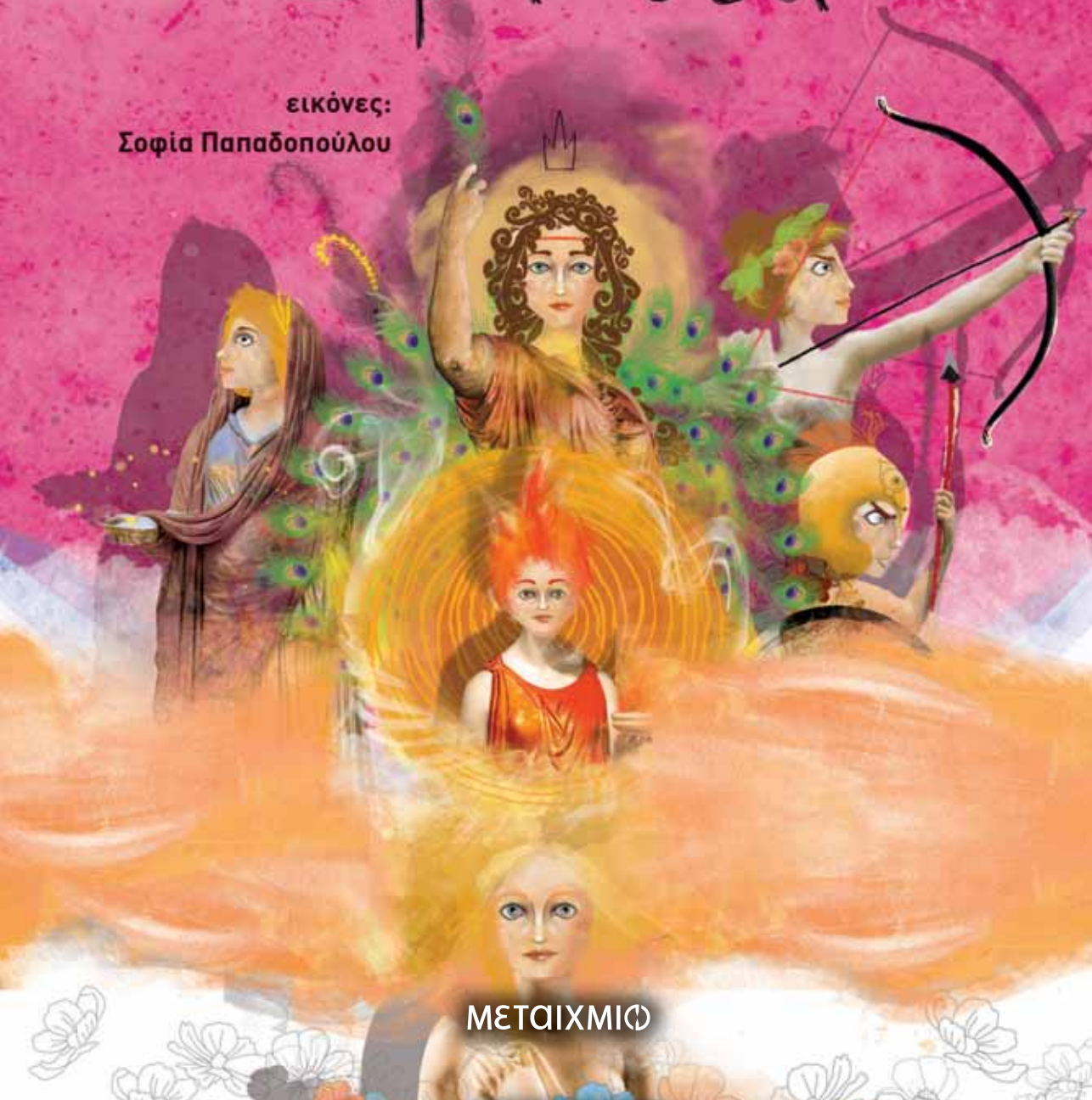


Κώστας Πούλος

Είμαι Θεά

εικόνες:
Σοφία Παπαδοπούλου



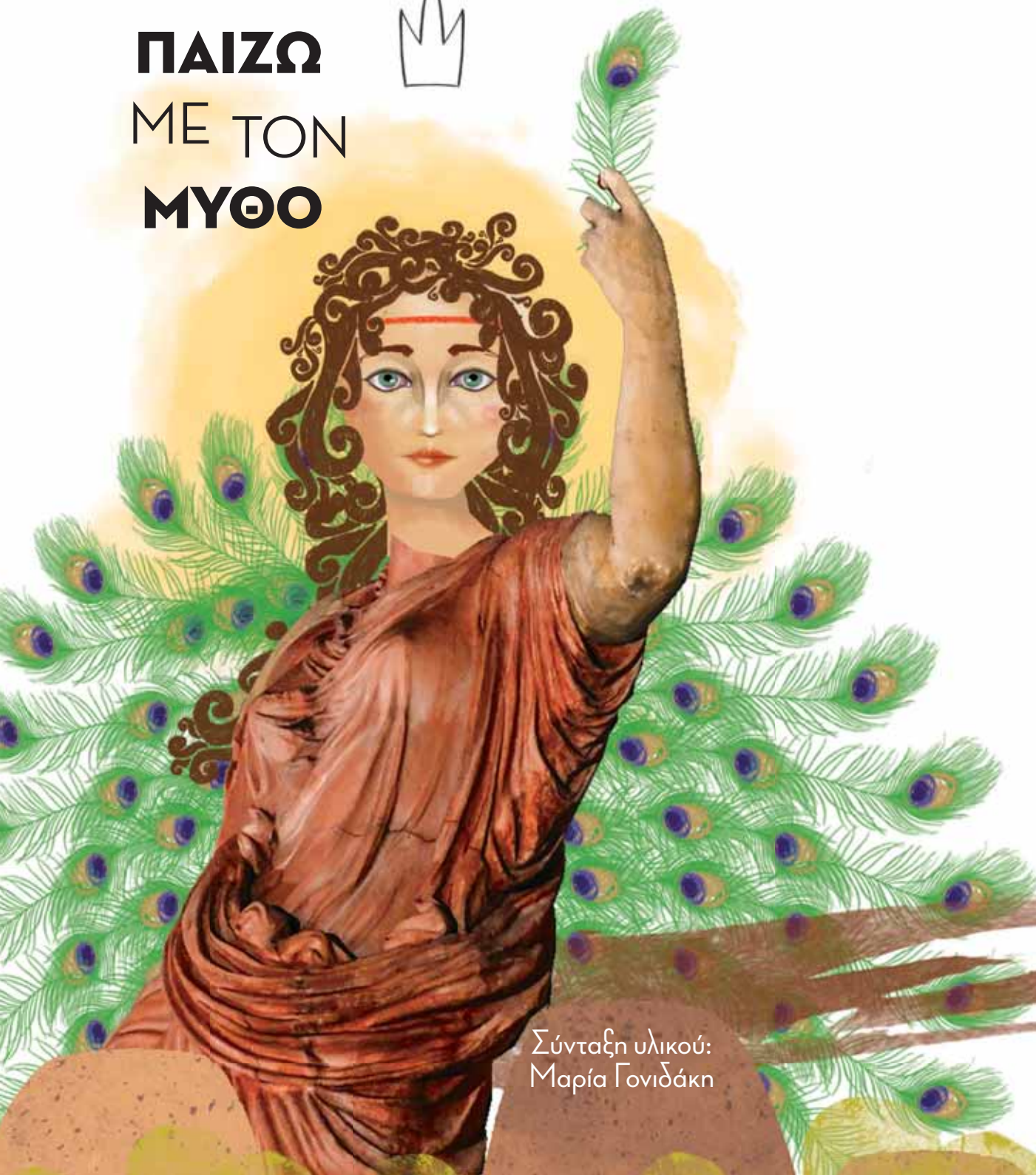
ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Είμαι η Ήρα



ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ



Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗΝ ΗΡΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν **οι δώδεκα θεοί**.

Η **Ήρα**, η γυναίκα του βασιλιά των θεών και προστάτιδα του γάμου, ήταν κόρη του Κρόνου και της Ρέας. Σύμφωνα με την επικρατέστερη εκδοχή του μύθου, γεννήθηκε στη Σάμο. Από τον γάμο της με τον Δία γέννησε τον Άρη, τον Ήφαιστο, την Ήβη και την Ειλείθια.

Η Ήρα ήταν πιστή σύζυγος (γι' αυτό και λατρευόταν ως η θεά του γάμου), σε αντίθεση με τον Δία που του άρεσε να βρίσκει φιλενάδες και να κάνει παιδιά μαζί τους. Αυτή η συμπεριφορά προκαλούσε τη ζήλια της Ήρας, η οποία τιμωρούσε με διάφορους τρόπους τις αντίζηλές της και τα παιδιά τους. (Θυμάσαι πόσα πέρασε εξαιτίας της ο ημίθεος Ηρακλής, ο γιος του Δία και της Αλκμήνης;)

Πήρε μέρος στη Γιγαντομαχία στο πλευρό των υπόλοιπων θεών, ενώ στον Τρωικό πόλεμο βοήθησε τους Έλληνες. Με αυτόν τον τρόπο εκδικήθηκε τον Πάρι, ο οποίος όχι μόνο δεν της έδωσε το μήλο, αλλά επιπλέον έκλεψε τη γυναίκα του Μενέλαου χωρίς να σεβαστεί τον γάμο του και τη φιλοξενία που του πρόσφερε.

Η Ήρα ήταν αγαπημένη θεά των Ελλήνων και λατρευόταν σε όλη την Ελλάδα. Προς τιμήν της γίνονταν γιορτές που ονομάζονταν Ηραία. Οι σημαντικότεροι τόποι λατρείας της ήταν στο Άργος, στη Σάμο και στην Ολυμπία.

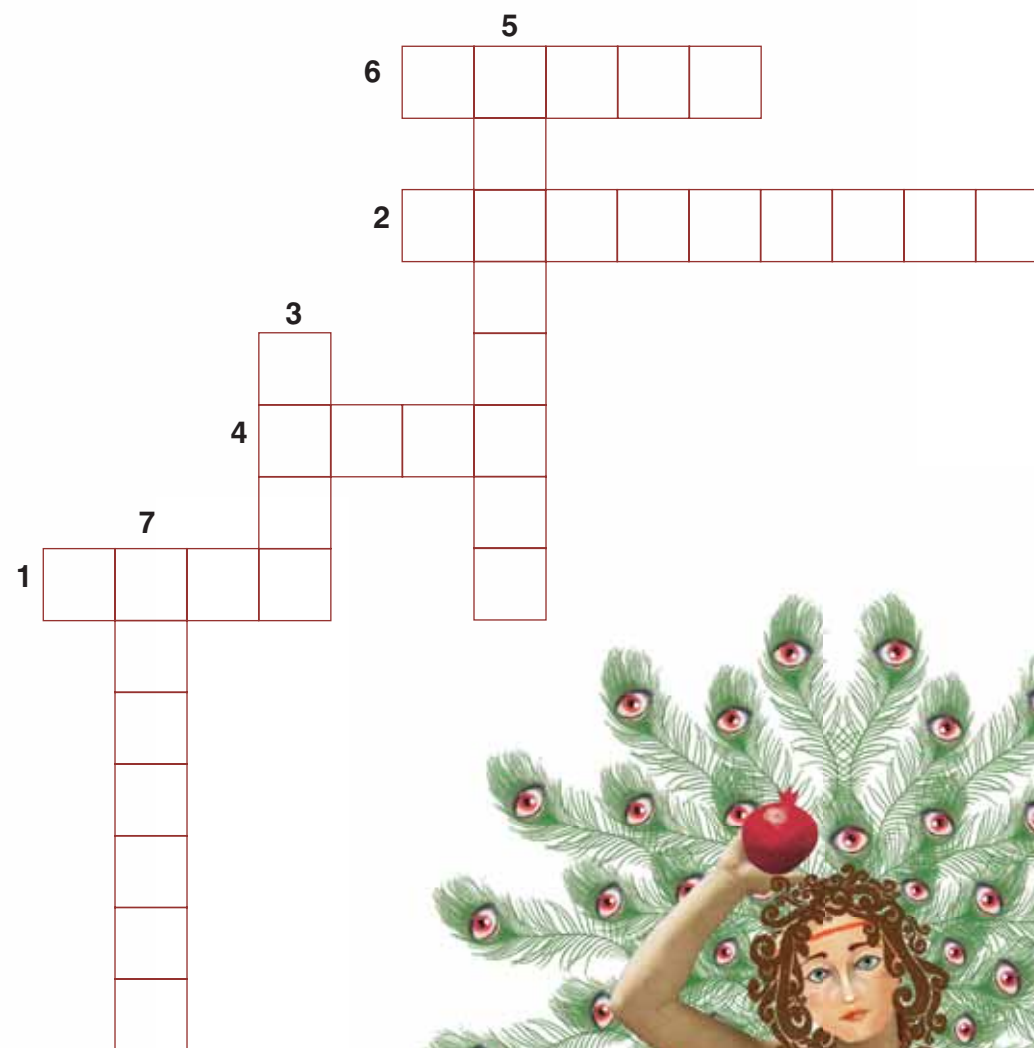
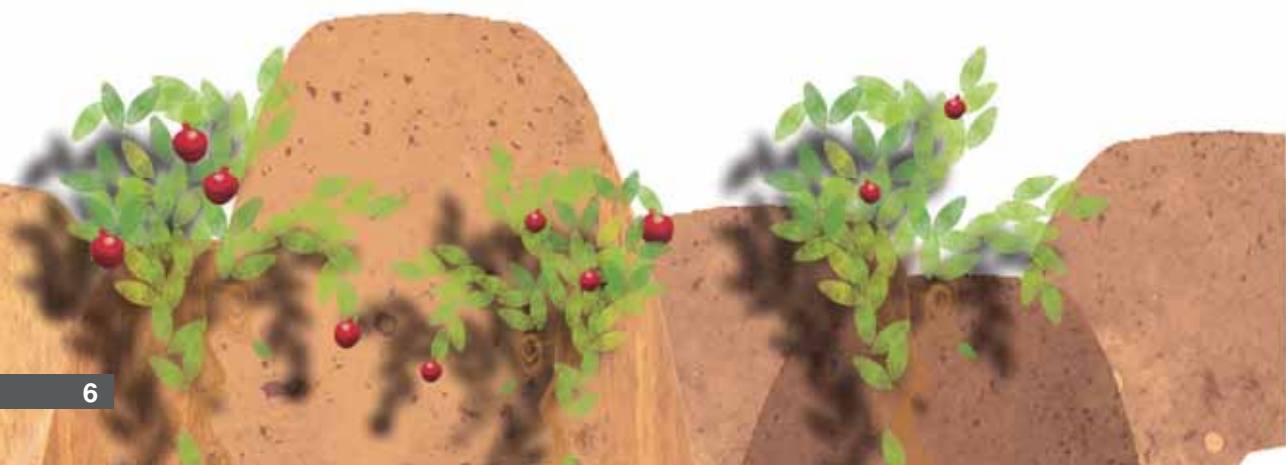
Τα ιερά σύμβολα της Ήρας ήταν το σκήπτρο, το στέμμα, το ρόδι και το παγόνι.



ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

1. Ο Δίας λέγεται και έτσι.
2. Τόσα χρόνια έμειναν αρραβωνιασμένοι ο Δίας και η Ήρα.
3. Ο πολεμοχαρής γιος της Ήρας.
4. Το αγαπημένο φρούτο της Ήρας.
5. Σε αυτή τη θεά έδωσε ο Πάρης το μήλο.
6. Το πιο γνωστό ιερό της Ήρας ήταν το Ηραίό της
7. Στον Τρωικό πόλεμο η Ήρα πήρε το μέρος τους.

ΑΝΣΕΙΣ: 1. ΖΕΥΣ, 2. ΤΡΙΑΚΟΣΙΑ, 3. ΑΡΗΣ, 4.
ΡΟΔΙ, 5. ΑΦΡΟΔΙΤΗ, 6. ΣΑΜΟΥ,
7. ΕΜΗΝΕΣ



► Στην παρακάτω παράσταση εικονίζεται η θεά Ήρα.

- Προσπάθησε να περιγράψεις την εξωτερική της εμφάνιση.
- Ποια έκφραση έχει το πρόσωπό της; Σου θυμίζει τη ζηλιάρα και εκδικητική θεά;



Μόναχο, Κρατική Αρχαιολογική Συλλογή

► Παρατήρησε τις μορφές των θεών που απεικονίζονται στο παρακάτω αγγείο.

- Γράψε τα ονόματά τους.
- Ποια σύμβολα των θεών σε βοήθησαν να τους αναγνωρίσεις;



Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας

- ▶ Σύμφωνα με μια εκδοχή του μύθου, η Ήρα έκλεψε την Ωραία Ελένη και έδωσε στον Πάρη ένα φάντασμα, μια ψεύτικη Ελένη. Εξαιτίας όμως αυτού του φαντάσματος έγινε ο Τρωικός πόλεμος στον οποίο χάθηκαν πολλές ζωές.
- Τι ήθελαν να δηλώσουν με αυτόν τον μύθο οι αρχαίοι Έλληνες;
- Για ποιον λόγο γίνονται οι πόλεμοι; Υπάρχει λόγος να σκοτώνονται τόσοι άνθρωποι και να καταστρέφονται οι πολιτείες;

- ▶ Ζωγράφισε το παλάτι του Δία και της Ήρας όπως το φαντάζεσαι.

Είμαι η Αφροδίτη



ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη



ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, κυρίως ντόπιους, δηλαδή θεούς που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.



Η **Αφροδίτη**, η θεά της ομορφιάς και του έρωτα, ήταν κόρη του Δία και της Διώνης, της κόρης του Ουρανού ή του Ωκεανού. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή, η Αφροδίτη βγήκε από τον αφρό της θάλασσας που δημιουργήθηκε όταν έπεσαν σε αυτήν κομμάτια από τη σάρκα του Ουρανού (τα είχε κόψει ο γιος του ο Κρόνος). Το αεράκι την έβγαλε στα Κύθηρα και μετά την έφερε στην Κύπρο, στην παραλία της Πάφου. Μια άλλη εκδοχή αναφέρει ότι βγήκε από τα κύματα κατευθείαν στην Πάφο. Εκεί την υποδέχτηκαν οι τρεις Ώρες και τη συνόδεψαν στον Όλυμπο. Μαζί με τις Χάριτες και άλλες θεότητες, οι Ώρες ακολουθούσαν τη θεά και την υπηρετούσαν. Επίσης, στη συνοδεία της ήταν και ο φτερωτός Έρωτας ο οποίος σύμφωνα με κάποιους μύθους ήταν γιος της.

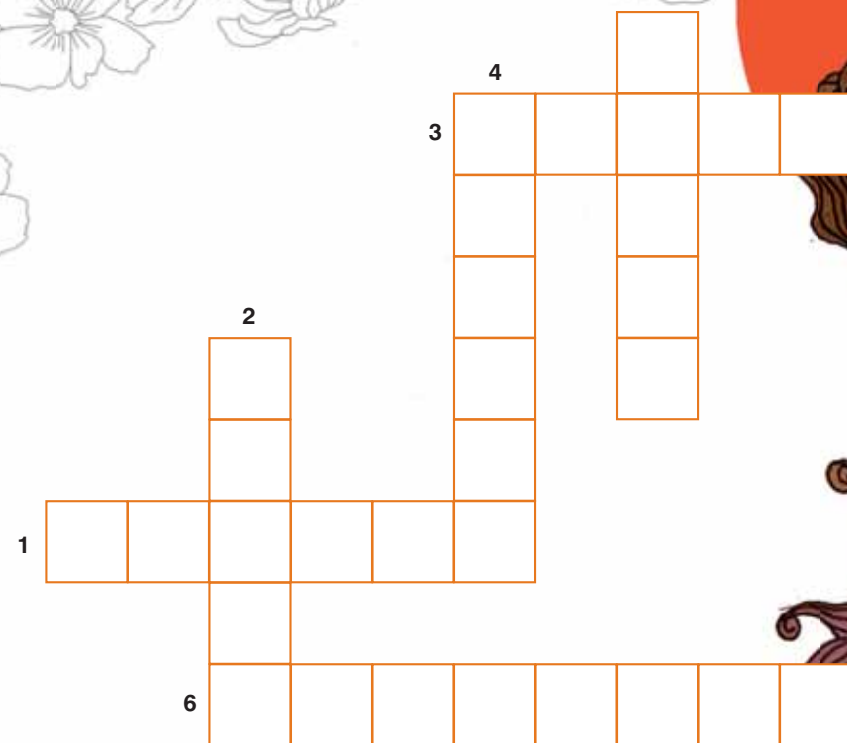
Ο Δίας της έδωσε για άντρα τον Ήφαιστο, τον θεό της φωτιάς και της μεταλλοτεχνίας, αλλά ως πανέμορφη θεά του έρωτα είχε κι άλλους αγαπητικούς: τον θεό Άρη αλλά και τους θνητούς Αγχίση και Άδωνη.

Η Αφροδίτη, που μέχρι και τους θεούς και τις θεές έβαζε να ερωτεύονται θνητές και θνητούς, προκαλούσε τον έρωτα στους ανθρώπους, βοηθούσε τους ερωτευμένους και προστάτευε τον γάμο. Τα δύο κύρια ιερά της ήταν στην Πάφο και στα Κύθηρα. Είχε βέβαια και σε πολλά άλλα μέρη ιερά, όπως στη Σπάρτη που λεγόταν Αρεία (λόγω της σχέσης της με τον Άρη) και λατρευόταν ως πολεμική θεά, και στην Κνίδο (πόλη στη Μικρά Ασία) που λεγόταν Εύπλοια δηλαδή αυτή που φροντίζει να έχουν τα πλοία καλό ταξίδι (λόγω της γέννησής της στη θάλασσα).

Σύμβολα και πλάσματα που συνδέονται με την Αφροδίτη ήταν η μυρτιά, τα περιστερία, τα σπουργίτια, τα άλογα και οι κύκνοι.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

1. Το όνομα του φτερωτού θεού που συνοδεύει την Αφροδίτη.
2. Η μητέρα της Αφροδίτης.
3. Μία από τις τρεις Ώρες.
4. Σε αυτό το νησί βρισκόταν ένα σημαντικό ιερό της Αφροδίτης.
5. Η θεά που πέταξε το μήλο στην αίθουσα των θεών.
6. Ο σύζυγος της Αφροδίτης.



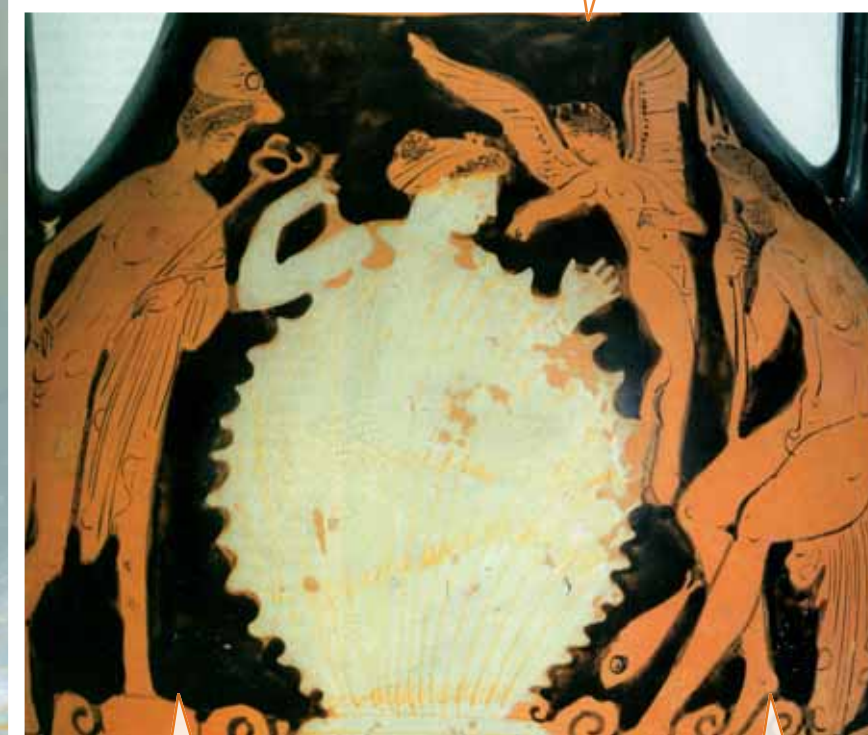
ΛΥΣΕΙΣ:
1. ΕΡΩΤΑΣ, 2. ΔΙΩΝΗ, 3. ΚΑΡΠΩ, 4. ΚΥΠΡΟΣ,
5. ΕΡΙΑΔ, 6. ΗΦΑΙΣΤΟΣ



Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

- Στο παραπάνω αγγείο απεικονίζεται η Αφροδίτη. Παρατήρησε την παράσταση και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Πώς παρουσιάζεται η θεά;
- Τι κρατάει;
- Ποια σύμβολά της αναγνωρίζεις;
- Πού μπορεί να πηγαίνει;



Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο

- Στην παραπάνω παράσταση από αρχαίο αγγείο βλέπουμε τη γέννηση της θεάς της ομορφιάς.

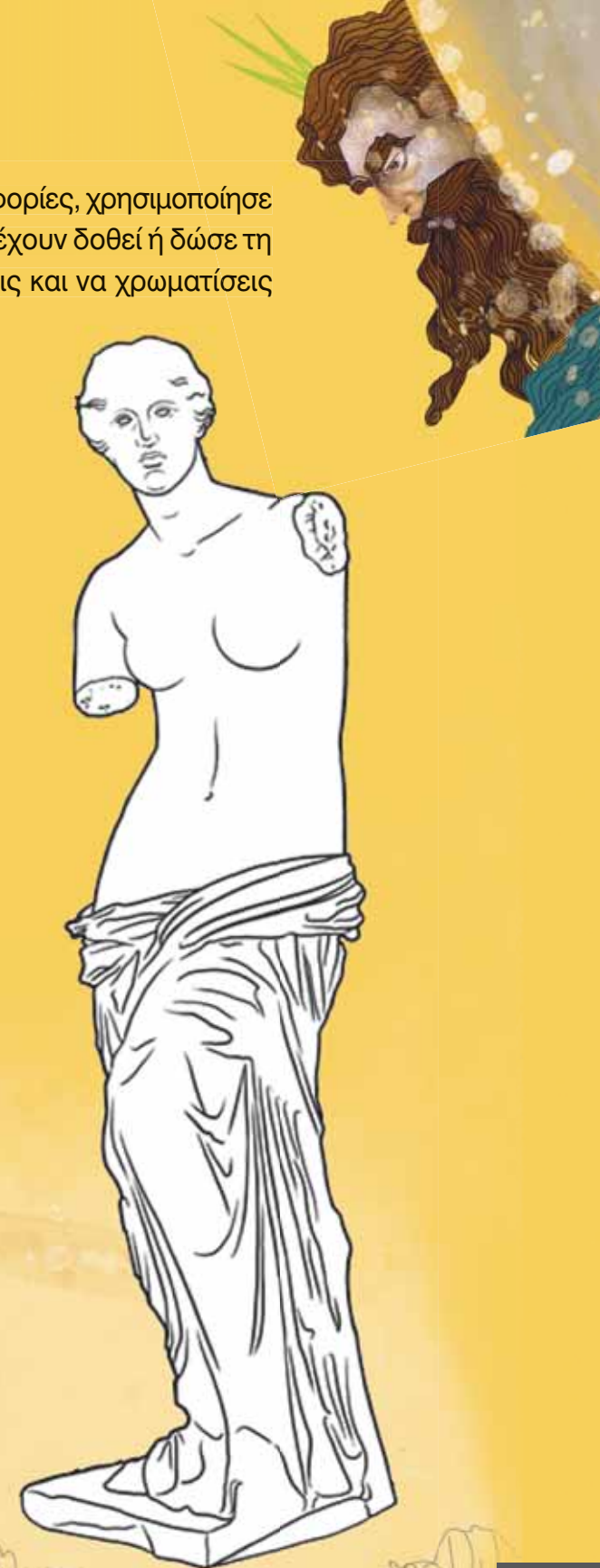
- Ποια εκδοχή του μύθου έχει επιλέξει ο αρχαίος καλλιτέχνης;
- Ποιοι είναι οι θεοί που παρακολουθούν; Γράψε τα ονόματά τους. (Για να το βρεις παρατήρησε τι κρατούν.)

- Οι αρχαίοι Έλληνες έδιναν διάφορα ονόματα στην Αφροδίτη. Ένωσε κάθε όνομα της αριστερής στήλης με τη λέξη ή φράση που το δικαιολογεί στη δεξιά στήλη.

- | | |
|--------------|--------------------------------------|
| Κυθηρία • | • Άρης |
| Κύπριδα • | • Κύθηρα |
| Θαλασσία • | • Θάλασσα
(= αλς, πόντος) |
| Αναδυομένη • | • Βγήκε από τα κύματα
(αναδύθηκε) |
| Αλιγενής • | • Κύπρος |
| Αρεία • | |
| Ποντία • | |

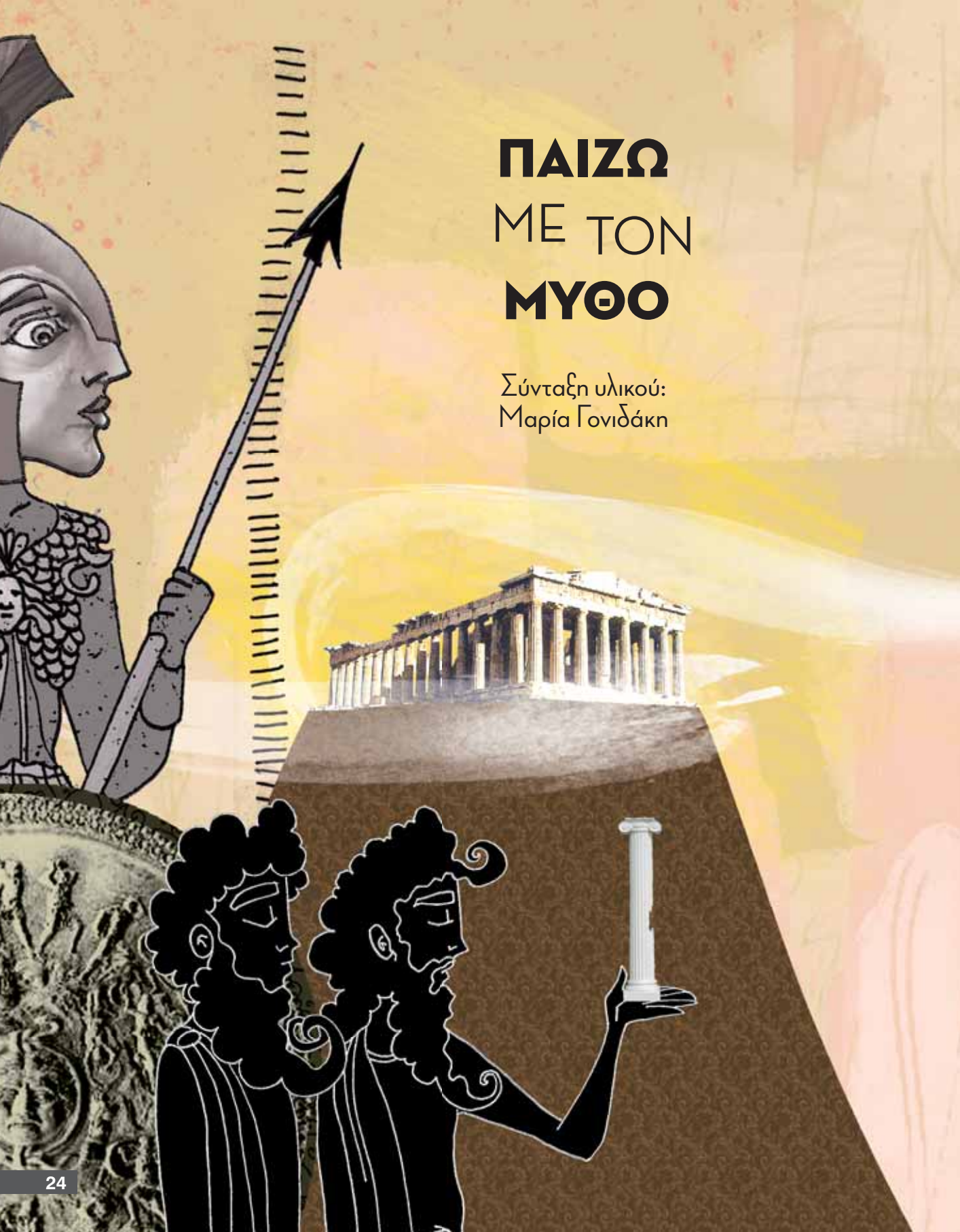
- Διάβασε τις παρακάτω πληροφορίες, χρησιμοποίησε κάποιες από τις εκδοχές που έχουν δοθεί ή δώσε τη δική σου για να συμπληρώσεις και να χρωματίσεις το άγαλμα.

Το πιο γνωστό άγαλμα της θεάς της ομορφιάς που έχει διασωθεί είναι αυτό της **Αφροδίτης της Μήλου**. Χρονολογείται γύρω στο 100 π.Χ. (στην ελληνιστική εποχή) και είναι φτιαγμένο από παριανό μάρμαρο. Βρέθηκε ακρωτηριασμένο, δηλαδή του λείπουν τα χέρια. Ίσως κρατούσε στο αριστερό της χέρι μήλο ή καθρέφτη ή με τα δύο χέρια της κρατούσε την ασπίδα του Άρη. Άλλοι υποστηρίζουν ότι η θεά δεν κρατούσε κάτι αλλά ετοιμαζόταν να λουστεί.



Είμαι η Αθηνά



The background of the page features a stylized illustration. On the left, the head and shoulders of Athena are shown in profile, wearing her helmet and holding a spear. In the center, a classical Greek temple with many columns sits atop a hill. The sky is a warm, golden-yellow color. At the bottom, two black silhouettes of bearded men are shown; one is holding a small white column.

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, κυρίως ντόπιους, δηλαδή θεούς που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Η **Αθηνά** ήταν κόρη του Δία και της Μήτιδας, της κόρης του Ωκεανού, η οποία ήταν θεά της σοφίας, της φρόνησης. Επειδή πήρε από τη μαμά της την εξυπνάδα, η Αθηνά έγινε κι αυτή θεά της σοφίας και το σύμβολό της ήταν η σοφή κουκουβάγια.

Η Αθηνά όμως είχε και άλλα χαρίσματα. Ήταν Πρόμαχος, δηλαδή γενναία πολεμίστρια, που βοηθούσε τους ανθρώπους στις μάχες. Φορούσε περικεφαλαία και, αντί για θώρακα, είχε το δέρμα ενός τέρατος, της Γοργόνας, το οποίο τρόμαζε τους εχθρούς της. Στο ένα χέρι κρατούσε ένα δόρυ (= μακρύ ακόντιο) ενώ στο άλλο την ασπίδα της. Στο κέντρο της ασπίδας της ήταν το κεφάλι της Μέδουσας που όποιος το αντίκριζε γινόταν πέτρα. Το κεφάλι της Μέδουσας είχε κόψει ο Περσέας με τη βοήθεια της Αθηνάς. Η θεά όμως βοήθησε κι άλλους ήρωες στους αγώνες τους: τον Ηρακλή, τον Ιάσωνα, τον Αχιλλέα, τον Οδυσσέα.

Η Αθηνά δεν προστάτευε μόνο τους ήρωες αλλά φρόντιζε και τους απλούς ανθρώπους. Ήταν η Αθηνά Εργάνη, δηλαδή η προστάτιδα κάθε τεχνίτη: του αγγειοπλάστη, του ξυλουργού, του χτίστη, του χρυσοχού και κάθε μεταλλοτεχνίτη. Έδειξε στους γεωργούς την καλλιέργεια της ελιάς και ήταν αυτή που έμαθε στις γυναίκες την υφαντική τέχνη.

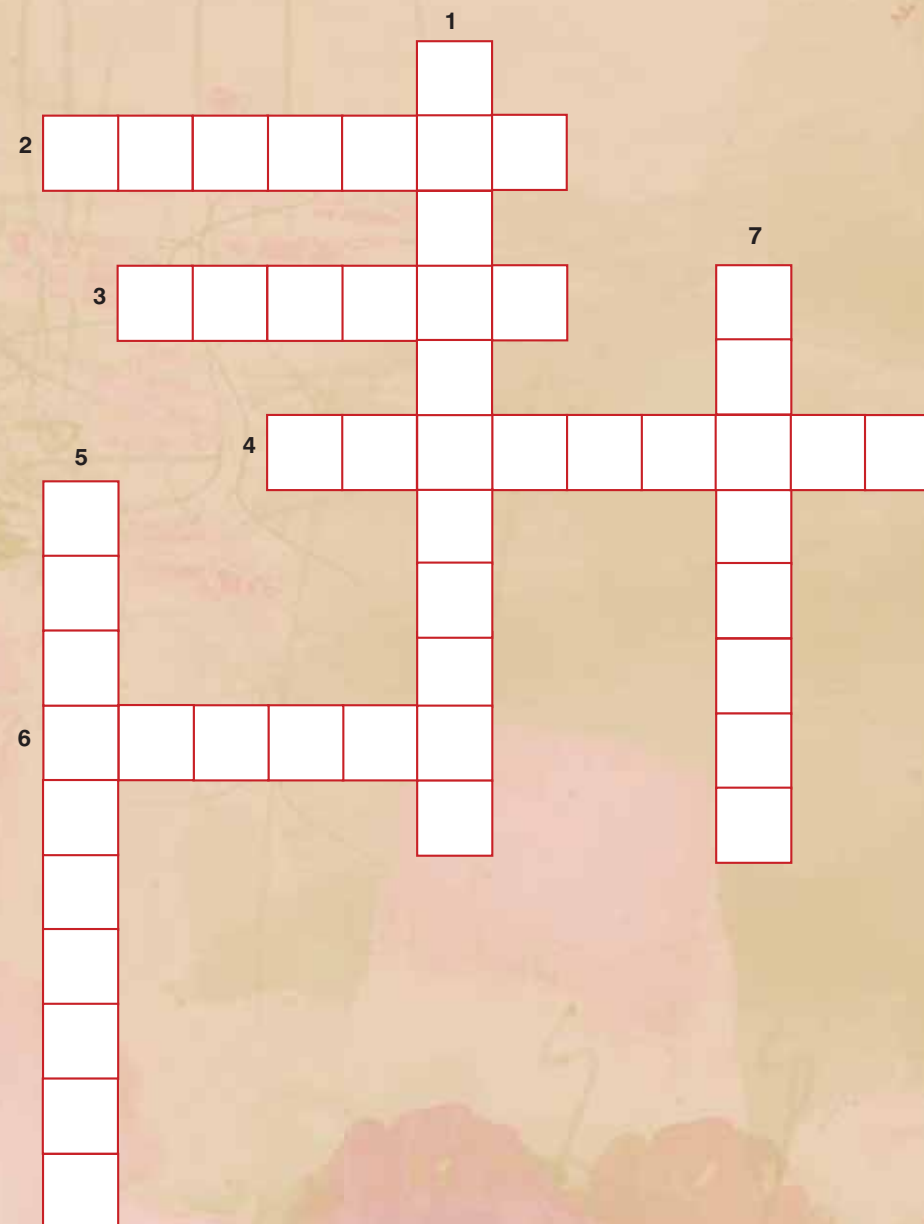
Δίκαια λοιπόν οι Αθηναίοι περηφανεύονταν για την προστάτιδά τους και της αφιέρωσαν το τελειότερο οικοδόμημά τους: τον Παρθενώνα!

ΣΚΕΨΟΥ ΚΙ ΑΥΤΟ

Στην αρχαία ελληνική μυθολογία η Αθηνά ήταν η θεά του πολέμου αλλά και της ειρήνης. Δεν ήταν παρανοϊκή και άγρια όπως ο αδελφός της ο Άρης, ο θεός του πολέμου. Προστάτευε την εργασία, τις τέχνες και τα γράμματα. Βοηθούσε τους ανθρώπους σε κάθε δίκαιο αγώνα τους και τους καθοδηγούσε στην προσπάθειά τους για επιστημονική πρόοδο και τεχνολογική ανάπτυξη.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

1. Ο Ικτίνος και ο ... ήταν οι αρχιτέκτονες του Παρθενώνα.
2. Αυτός έφτιαξε το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς.
3. Από το ... του Δία γεννήθηκε η Αθηνά.
4. Αντίπαλος της Αθηνάς στη Γιγαντομαχία.
5. Η πιο σπουδαία γιορτή προς τιμήν της Αθηνάς ήταν τα Μεγάλα ...
6. Υπερηφανευόταν ότι ήταν καλύτερη στην υφαντική τέχνη από την Αθηνά.
7. Στην ασπίδα της Αθηνάς ήταν το κεφάλι της ...



ΑΝΣΕΙΣ:
1. ΚΑΝΙΚΡΑΤΗΣ, 2. ΦΕΙΔΙΑΣ, 3. ΚΕΦΑΛΙ, 4. ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ,
5. ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ, 6. ΑΡΑΧΝΗ, 7. ΜΕΔΟΥΣΑΣ



► Ο Παρθενώνας, ο σημαντικότερος ναός της Ακρόπολης, ήταν αφιερωμένος στην Αθηνά Παρθένο. Στο πάνω μέρος του τοίχου του κυρίως ναού υπήρχε μια συνεχής ανάγλυφη παράσταση, η ζωφόρος. Στη ζωφόρο παρουσιάζεται η πομπή των Παναθηναίων. Τα Μεγάλα Παναθήναια γίνονταν κάθε 4 χρόνια προς τιμήν της Αθηνάς και ήταν η λαμπρότερη γιορτή της Αθήνας. Την τελευταία μέρα της γιορτής (περίπου 15 Αυγούστου), στα γενέθλια της θεάς, μια μεγάλη πομπή ξεκινούσε από τον Κεραμεικό για να φτάσει στην Ακρόπολη και να αφήσει στο Ερέχθειο, στο ξύλινο άγαλμα της θεάς, τον πέπλο, το ύφασμα που είχαν υφάνει νεαρές κοπέλες, οι Εργαστίνες.



Βρετανικό Μουσείο

- Παρατήρησε τις μορφές σε μία από τις πλάκες της ζωφόρου.
- Τι νομίζεις ότι κρατούν;
- Ποια σκηνή από την πομπή παρουσιάζεται σε αυτό;

ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ...

Από τα 160 μ. της ζωφόρου σήμερα σώζονται περίπου τα 130. Από αυτά, τα 80 μ. βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο μετά την καταστροφική αποκόλλησή τους και τη μεταφορά τους στην Αγγλία από τον Λόρδο Έλγιν (1801-1804) μαζί με άλλα γλυπτά από τον Παρθενώνα. Η Ελλάδα το 1984 υπέβαλε επίσημο αίτημα προς τη βρετανική πλευρά για να επιστραφούν τα γλυπτά του Παρθενώνα αλλά δυστυχώς το αίτημα απορρίφθηκε. Η προσπάθεια όμως συνεχίζεται και βρίσκει συνεχώς νέους υποστηρικτές!

► Το παρακάτω αγαλματίδιο θεωρείται αντίγραφο του χρυσελεφάντινου αγάλματος της Αθηνάς, το οποίο ήταν έργο του σπουδαίου γλύπτη Φειδία.

- Ποια εντύπωση πιστεύεις ότι προκαλούσε σε όποιον το αντίκριζε για τη δύναμη της Αθηνάς αλλά και της Αθήνας;



Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ...

Το χρυσελεφάντινο **άγαλμα** της Αθηνάς Παρθένου ήταν τοποθετημένο σε ένα βάθρο μέσα στον Παρθενώνα. Το εσωτερικό του αγάλματος ήταν κατασκευασμένο από ξύλο. Ο Φειδίας κάλυψε τα γυμνά μέρη του σώματος με ελεφαντόδοντο ενώ για τα ρούχα και τα μαλλιά χρησιμοποίησε χρυσό βάρους 1.140 κιλών. Η θεά Αθηνά ήταν πάνοπλη, κοιτούσε προς την Ανατολή, στο δεξί της χέρι κρατούσε τη θεά Νίκη και στο αριστερό την ασπίδα και το δόρυ της. Φορούσε κράνος που ήταν διακοσμημένο με μυθικά ζώα, δωρικό πέπλο και μέσα στην ασπίδα της υπήρχε το ιερό της φίδι.

- ▶ Σε αυτή την εικόνα από ερυθρόμορφο αγγείο παρουσιάζεται μια θεά.
- Από ποια στοιχεία συμπεραίνουμε ότι είναι η θεά Αθηνά;
- Τι κρατάει;
- Ποια πλευρά της θεάς θέλει να τονίσει ο αγγειογράφος; Την πολεμική ή την ειρηνική της πλευρά;



Μόναχο, Αρχαιολογικό Μουσείο

- ▶ Κοίταξε και αυτό το αγγείο με την Αθηνά.
- Τι κάνει η θεά σε αυτή την παράσταση;
- Τι σου θυμίζουν τα εργαλεία πίσω της;



Βερολίνο, Κρατικό Μουσείο

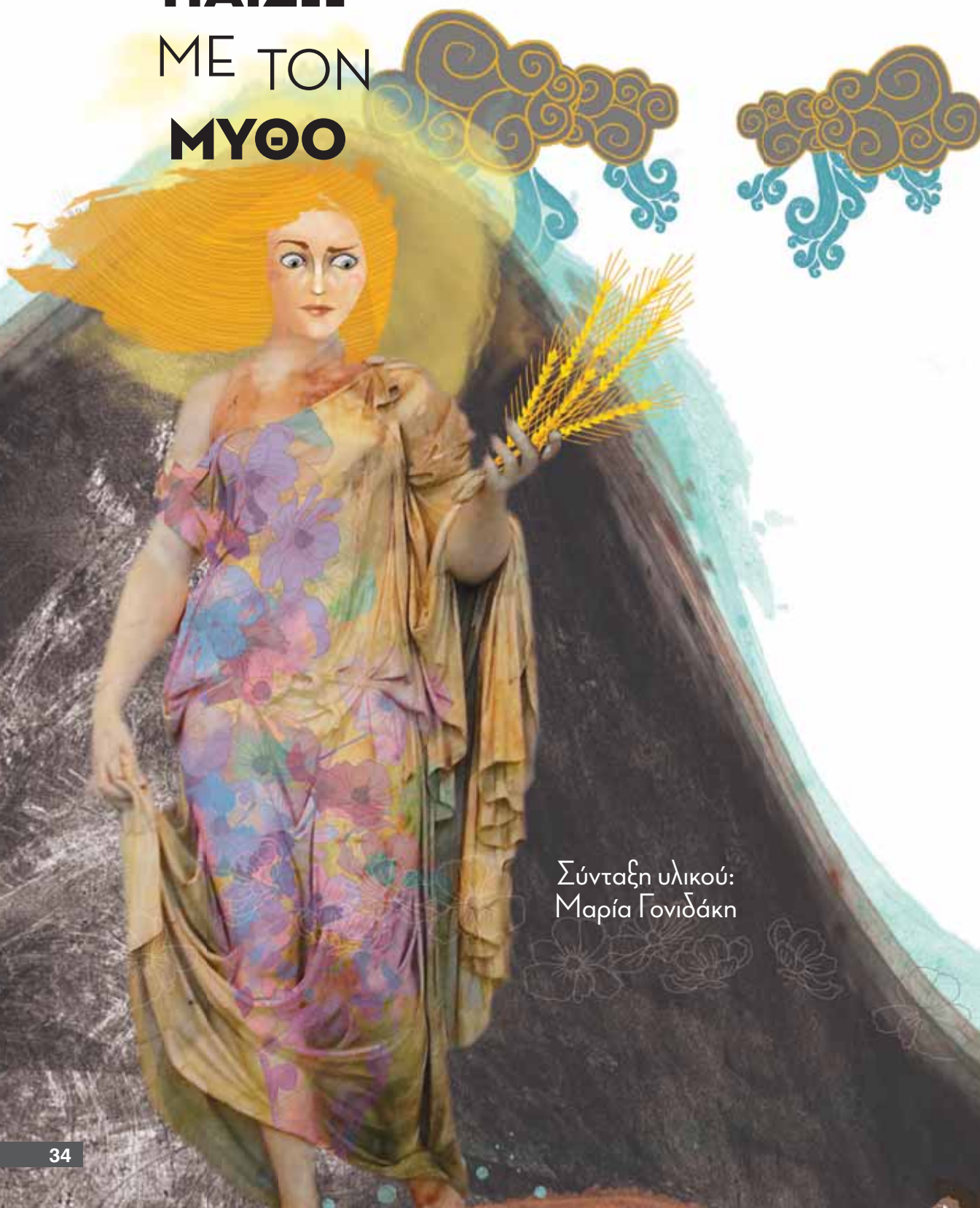
ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Ερυθρόμορφος ρυθμός: μια τεχνική διακόσμησης των αρχαίων αγγείων σύμφωνα με την οποία οι μορφές είναι στο χρώμα του πηλού ενώ το βάθος σε μαύρο χρώμα.

Είμαι η Δήμητρα



ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ



Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν **οι δώδεκα θεοί**.

Η **Δήμητρα** (δη = γη + μητέρα), η θεά της γεωργίας, ήταν κόρη του Κρόνου και της Ρέας και αδελφή του Δία, του Πλούτωνα, του Ποσειδώνα, της Ήρας και της Εστίας. Την κόρη της, την Περσεφόνη, την ερωτεύτηκε και την έκλεψε ο θεός του Κάτω Κόσμου, ο Πλούτωνας. Η δυστυχισμένη μητέρα την αναζητούσε, αλλά κανείς δεν την είχε δει. Έφτασε μέχρι τον Ήλιο, ο οποίος τελικά της αποκάλυψε την αλήθεια. Τότε η Δήμητρα πήγε στον Όλυμπο για να ζητήσει τη μεσολάβηση του Δία (που ήταν και ο πατέρας της Περσεφόνης) αλλά δε βρήκε ανταπόκριση.

Με μεγάλο πόνο, άρχισε να τριγυρνάει μέχρι που έφτασε στην Ελευσίνα. Εκεί, μεταμορφωμένη σε γερόντισσα, ανέλαβε να μεγαλώσει τον μικρό γιο του βασιλιά, τον Δημοφώντα. Για να την τιμήσουν ο βασιλιάς και ο λαός της Ελευσίνας, της έχτισαν λαμπρό ναό. Στον ιερό αυτό χώρο γίνονταν και τα Ελευσίνια Μυστήρια: ήταν μυστικές τελετές προς τιμήν της Δήμητρας και της Περσεφόνης.

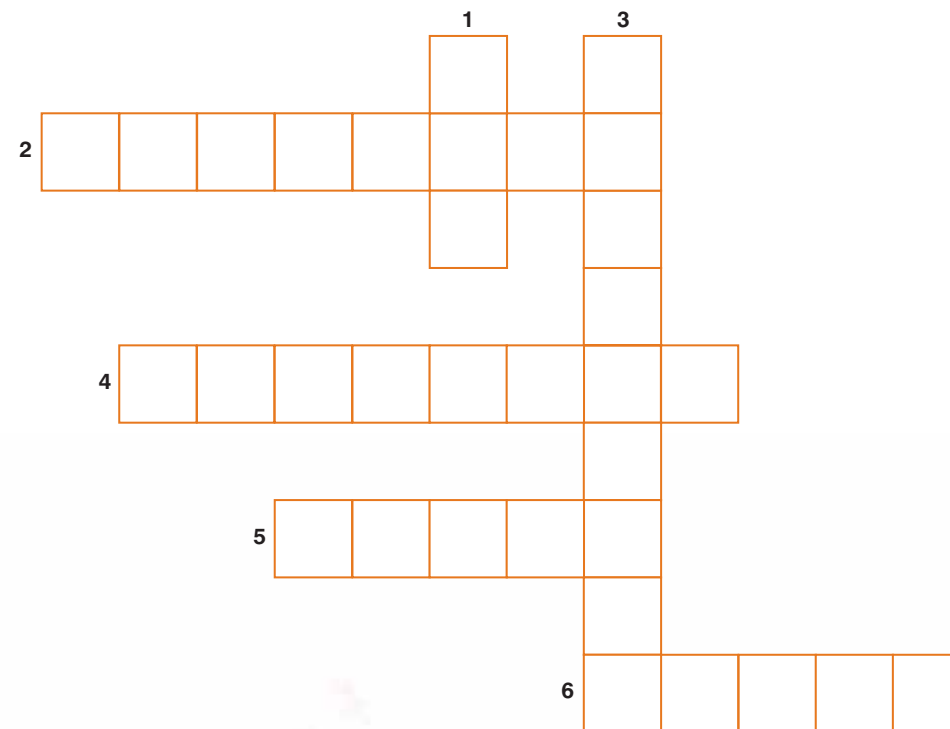
Εξαιτίας της αρπαγής της Περσεφόνης, η Δήμητρα δε φρόντιζε τη γη. Οι άνθρωποι κινδύνευαν να πεθάνουν από την πείνα. Έτσι, ο Δίας έπεισε τον Πλούτωνα να αφήνει την Περσεφόνη να ανεβαίνει στη γη 8 μήνες. Τους μήνες αυτούς (δηλαδή άνοιξη, καλοκαίρι), που η Δήμητρα είναι ευτυχισμένη, η φύση χαίρεται και όλα είναι ανθισμένα και γεμάτα καρπούς.

Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν τη Δήμητρα γιατί πίστευαν ότι προστάτευε τα φυτά, τα δέντρα και τους βοηθούσε να έχουν πλούσια σοδειά. Μάλιστα, σύμφωνα με τον μύθο, η Δήμητρα και η κόρη της είχαν δώσει εντολή στον Τριπτόλεμο, έναν από τους βασιλιάδες της Ελευσίνας, να διαδώσει στους ανθρώπους την καλλιέργεια του σιταριού. Αυτές τον βοήθησαν να φτιάξει το πρώτο αλέτρι και του έδειξαν τη σπορά, τον θερισμό και το αλώνισμα.

Τα κύρια σύμβολα της Δήμητρας ήταν τα στάχυα και οι δάδες.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

1. Η Περσεφόνη ήταν κόρη της Δήμητρας και του ...
2. Σε αυτή την αρχαία πόλη υπήρχε σπουδαίος ναός της Δήμητρας.
3. Με αυτό το λουλούδι κατάφερε ο Πλούτωνας να αρπάξει την Περσεφόνη.
4. Η Δήμητρα τάζε τον μικρό Δημοφώντα νέκταρ και ...
5. Αυτός ο θεός βοήθησε τη Δήμητρα να βρει την κόρη της.
6. Ένα από τα σύμβολα της Δήμητρας.



ΑΝΣΕΙΣ:
1. ΔΙΑ, 2. ΕΒΕΥΣΙΝΑ, 3. ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ,
4. ΑΜΒΡΟΣΙΑ, 5. ΗΛΙΟΣ, 6. ΣΤΑΧΥ

- ▶ Στο παρακάτω ασημένιο νόμισμα που βρέθηκε στη Σύρο απεικονίζεται η θεά Δήμητρα.
- Πώς παρουσιάζεται η θεά;
- Ποια στοιχεία της εικόνας μάς βοηθούν να την αναγνωρίσουμε;



Βοστώνη, Μουσείο Καλών Τεχνών

- ▶ Στο παρακάτω αγγείο παρουσιάζονται ο Πλούτωνας και η Δήμητρα ενώ φροντίζουν για τη σπορά.
- Τι κρατάει ο καθένας τους;
- Τι γνωρίζεις για τη σχέση των δύο θεών εξαιτίας της αρπαγής της Περσεφόνης; Είναι διαφορετική η σχέση τους στην παράσταση του αγγείου;



Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο



ΑΠΟ ΤΟ ΣΙΤΑΡΙ ΣΤΟ ΨΩΜΙ

- Από την αρχαιότητα το ψωμί αποτελεί βασική τροφή για τον άνθρωπο. Δες παρακάτω τα βασικά στάδια παραγωγής του.

Σπορά	→	Θέρισμα	→
Αλώνισμα	→	Λίχνισμα	→
Άλεση	→	Ζύμωμα	→
Φούρνισμα			

- Αναζήτησε στην εγκυκλοπαίδεια ή στο διαδίκτυο πληροφορίες για καθένα από τα παραπάνω στάδια: πώς γινόταν παλιά και πώς γίνεται σήμερα, τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται κ.ά.

- 
- Ζωγράφισε το αγαπημένο σου δέντρο. Γέμισέ το φύλλα, άνθη και πολλούς καρπούς!

Είμαι η Άρτεμη



The illustration depicts Artemis, the Greek goddess of the hunt, in the foreground. She has a dark complexion, wears a light-colored tunic, and has a green leafy headband with orange flowers. She is holding a bow in her right hand. Behind her, a large, dark, circular moon is filled with small white stars. Above the moon, four nymphs in colorful, patterned dresses are dancing and playing. The background is a bright, swirling blue sky with white clouds. The title 'ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ' is written in large, white, serif capital letters across the middle of the page.

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Επιμέλεια –
Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗΝ ΑΡΤΕΜΗ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Η **Άρτεμη**, η θεά του κυνηγιού, η προστάτιδα της βουνών και των δασών (και γενικά της φύσης), ήταν κόρη του Δία και της Λητώς, και δίδυμη αδελφή του Απόλλωνα. Έτρεχε στα βουνά, κυνηγούσε άγρια ζώα και χόρευε μαζί με τις Νύμφες. Επίσης, προστάτευε τα νεογέννητα, όχι μόνο τα ζώα αλλά και τα παιδιά: μετά τη γέννα των παιδιών τους οι γυναίκες, για να την ευχαριστήσουν, πρόσφεραν στην Άρτεμη γυναικείες φορεσιές. Η ίδια η θεά δεν έκανε παιδιά γιατί ήταν αφοσιωμένη στο κυνήγι και στη φύση και περιφρονούσε τον γάμο.

Πήρε μέρος στη Γιγαντομαχία στο πλευρό των υπόλοιπων θεών αλλά και στον Τρωικό πόλεμο στον οποίο μαζί με τον Απόλλωνα, τον Άρη και την Αφροδίτη βοηθούσαν τους Τρώες.

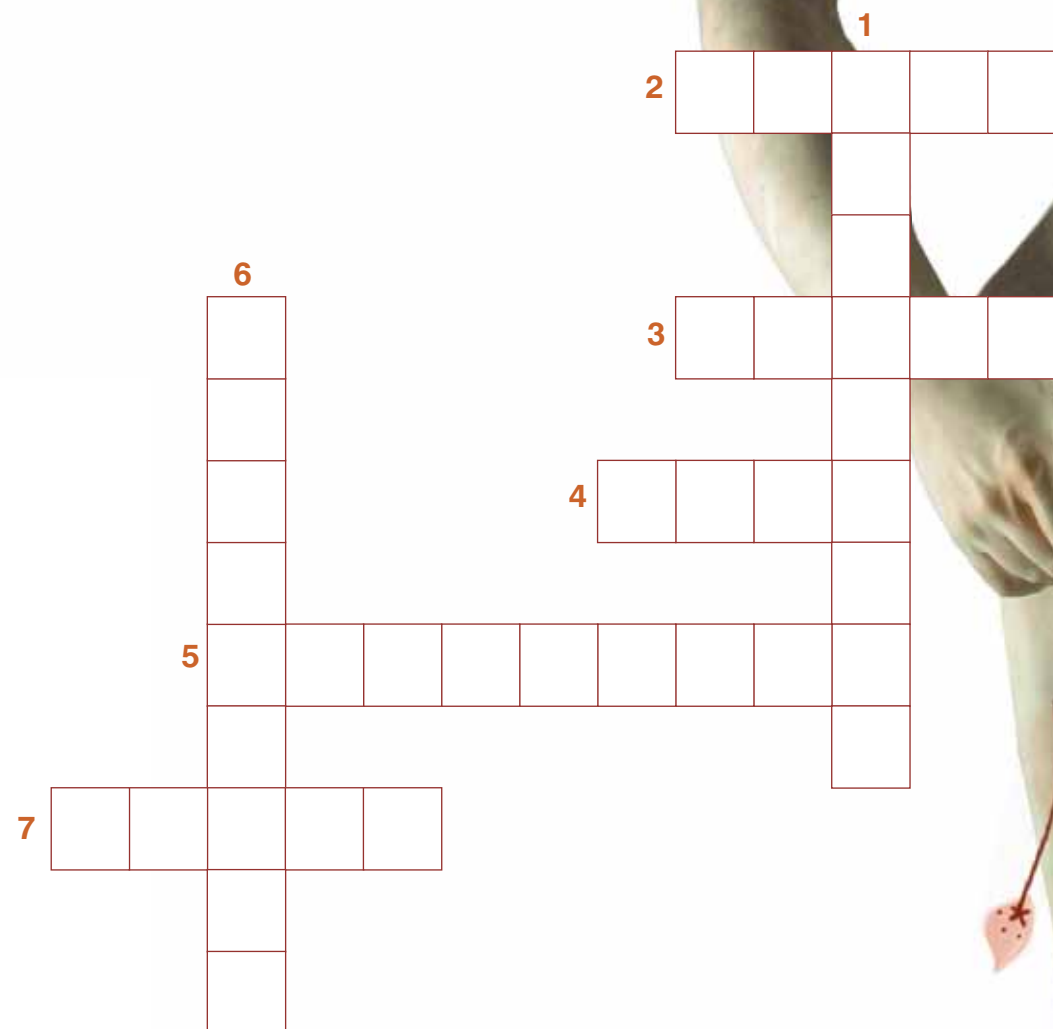
Οι αρχαίοι Έλληνες τιμούσαν την Άρτεμη στους ναούς της για να τους βοηθάει να έχουν καλή σοδειά και υγιή ζώα (προστάτιδα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας). Σημαντικοί ναοί της Άρτεμης υπήρχαν στην Αθήνα (κοντά στην Ακρόπολη), στη Βραυρώνα (ανατολική Αττική), στη Σπάρτη, στους Λουσούς (κοντά στα Καλάβρυτα). Ο πιο γνωστός όμως ναός της ήταν στην Έφεσο, στη Μικρά Ασία, ο οποίος ήταν ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

Τα ιερά σύμβολα της Άρτεμης ήταν το ελάφι, η αρκούδα, το λιοντάρι, ο πάνθηρας, ο λαγός, το στάχυ και διάφορα λουλούδια.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

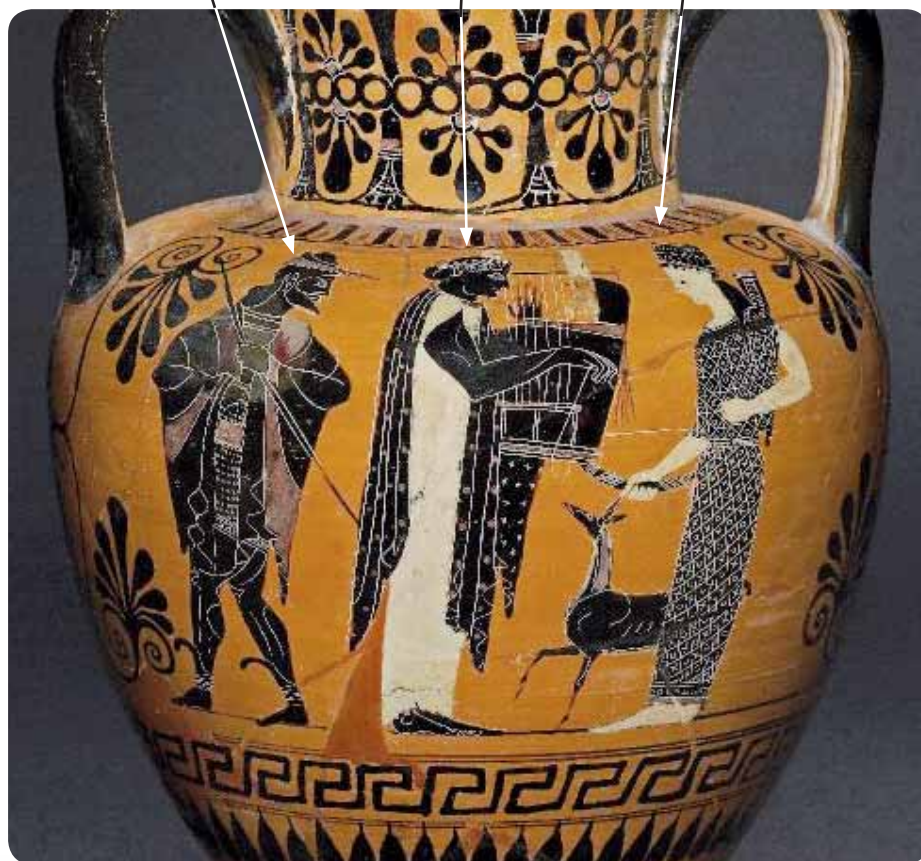
1. Ο δίδυμος αδελφός της Άρτεμης.
2. Το αγαπημένο ζώο της θεάς.
3. Το νησί στο οποίο γεννήθηκε η Άρτεμη.
4. Η μητέρα της Άρτεμης.
5. Για να τιμωρήσει τον Αγαμέμνονα, η Άρτεμη ζήτησε να θυσιαστεί η κόρη του, η ...
6. Ο Ώτος και ο Εφιάλτης ήταν γιοι του ...
7. Στον Τρωικό πόλεμο η Άρτεμη πήρε το μέρος τους.

ΑΥΞΗΣ: 1. ΑΠΟΛΟΝΙΑΣ
2. ΕΝΑΦΙ 3. ΔΗΛΟΣ 4. ΑΗΤΩ
5. ΦΙΛΙΠΠΕΙΑ 6. ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ
7. ΤΡΟΕΣ



► Παρατήρησε τις μορφές των θεών που απεικονίζονται στο παρακάτω αγγείο.

- Γράψε τα ονόματά τους.
- Ποια σύμβολα των θεών σε βοήθησαν να τους αναγνωρίσεις;



Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

► Ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου ήταν ο ναός της Άρτεμης στην Έφεσο. Ο ναός αυτός, πολύ μεγαλύτερος από τον Παρθενώνα που χτίστηκε αργότερα, οικοδομήθηκε τον 6ο αι. π.Χ. Περίπου 200 χρόνια μετά καταστράφηκε από κάποιον Ηρόστρατο, που του έβαλε φωτιά για να γίνει με αυτόν τον τρόπο διάσημος! Σε λιγότερο όμως από μισό αιώνα οι Εφέσιοι ξανάχτισαν τον ναό τους ακόμα πιο λαμπρό.

Οι διαστάσεις του ναού-θαύματος ήταν:

Μήκος: 126 μέτρα

Πλάτος: 72 μέτρα

Ύψος κιόνων: 19 μέτρα

Αριθμός κιόνων: 127

Κίονες με διακοσμημένες βάσεις: 36

► Αναζήτησε σε μια εγκυκλοπαίδεια ή στο διαδίκτυο και γράψε παρακάτω ποια ήταν τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

▶ Η Άρτεμη ζούσε στα δάση, στα βουνά και η λατρεία της ήταν συνδεδεμένη με τα δέντρα. Στον Ορχομενό της Αρκαδίας την έλεγαν **Κεδρεάτιδα** και το άγαλμά της ήταν μέσα στον κούφιο κορμό ενός κέδρου. Στις Καρυές της Λακωνίας την έλεγαν **Καρυάτιδα** εξαιτίας της καρυδιάς (καρυά = καρυδιά).

▶ Σκέψου και γράψε κι άλλα ονόματα για την Άρτεμη που έχουν σχέση με τα αγαπημένα της δέντρα (π.χ. πλάτανος, αμυγδαλιά, δρυς ή βελανιδιά, λεύκα, ελιά κ.ά.).

.....

.....

.....

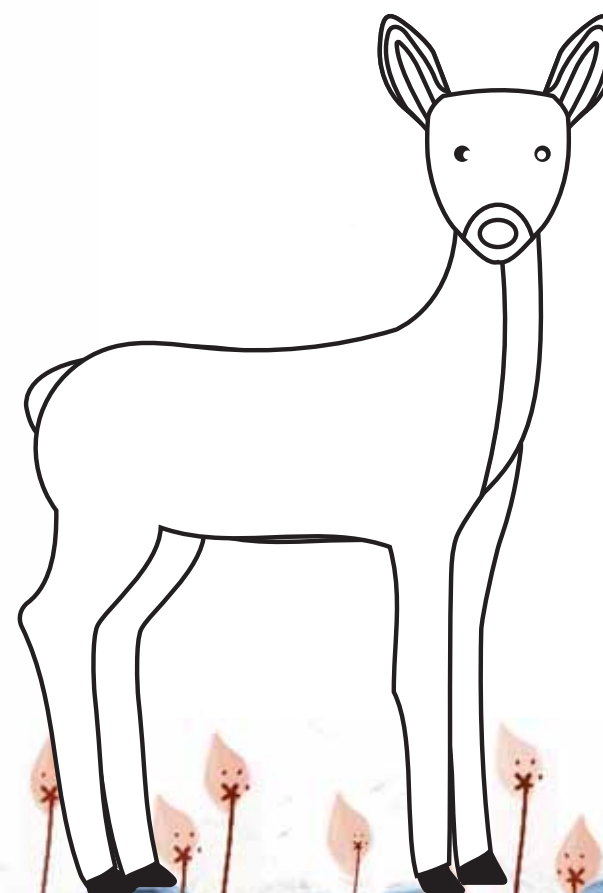
.....

.....

.....

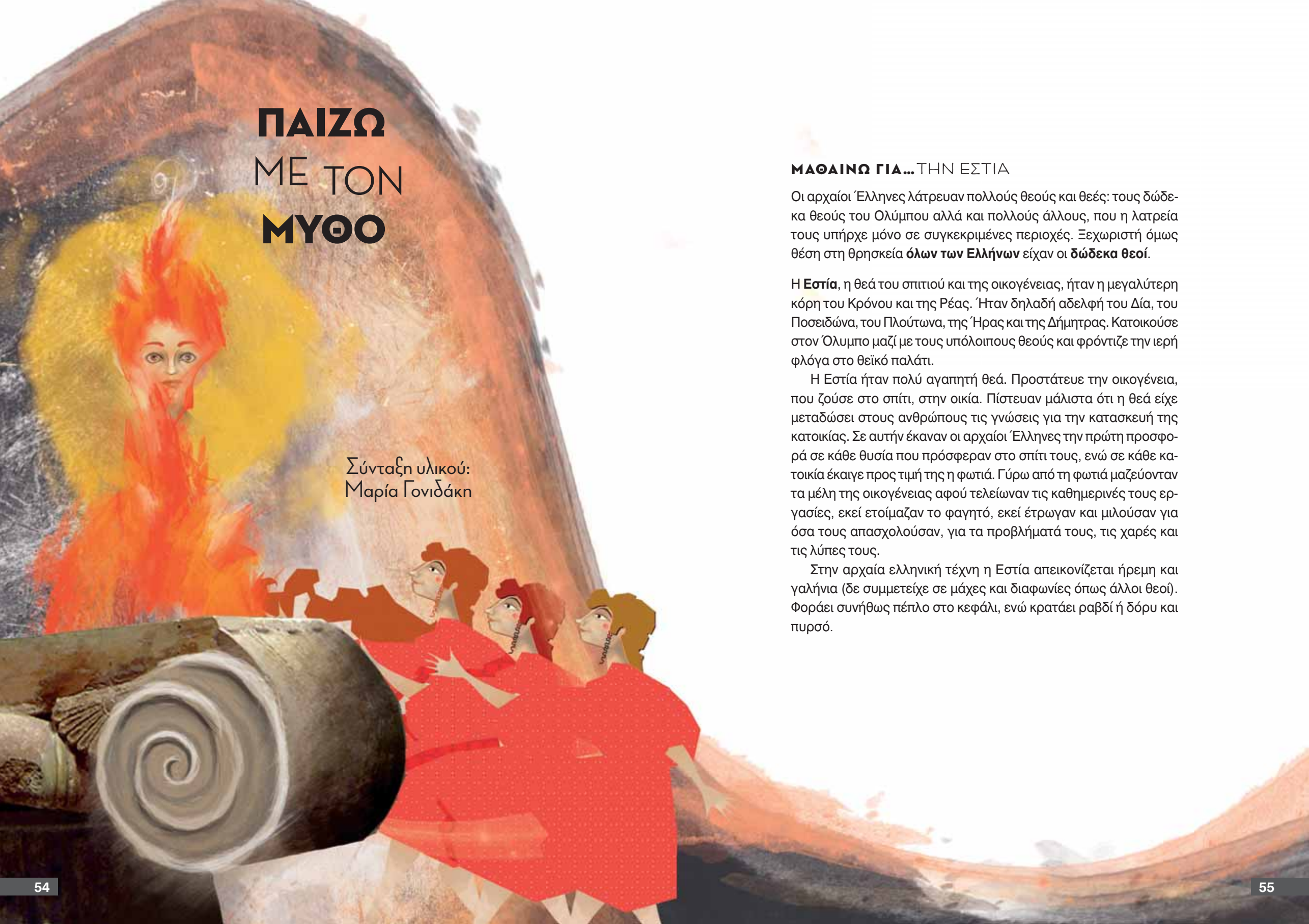
▶ Χρησιμοποίησε τη φαντασία σου για να συμπληρώσεις την εικόνα με φυτά, δέντρα και άλλα ζώα. Έπειτα, χρωμάτισέ την όπως σου αρέσει.

Το ελάφι, το αγαπημένο ζώο της Άρτεμης, σήμερα ανήκει στα απειλούμενα είδη. Αναζήτησε πληροφορίες στο διαδίκτυο για να δεις πώς μπορείς να βοηθήσεις ώστε να μην εξαφανιστεί από τα ελληνικά δάση αυτό το πανέμορφο ζώο.



Είμαι η Εστία





ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΗΝ ΕΣΤΙΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

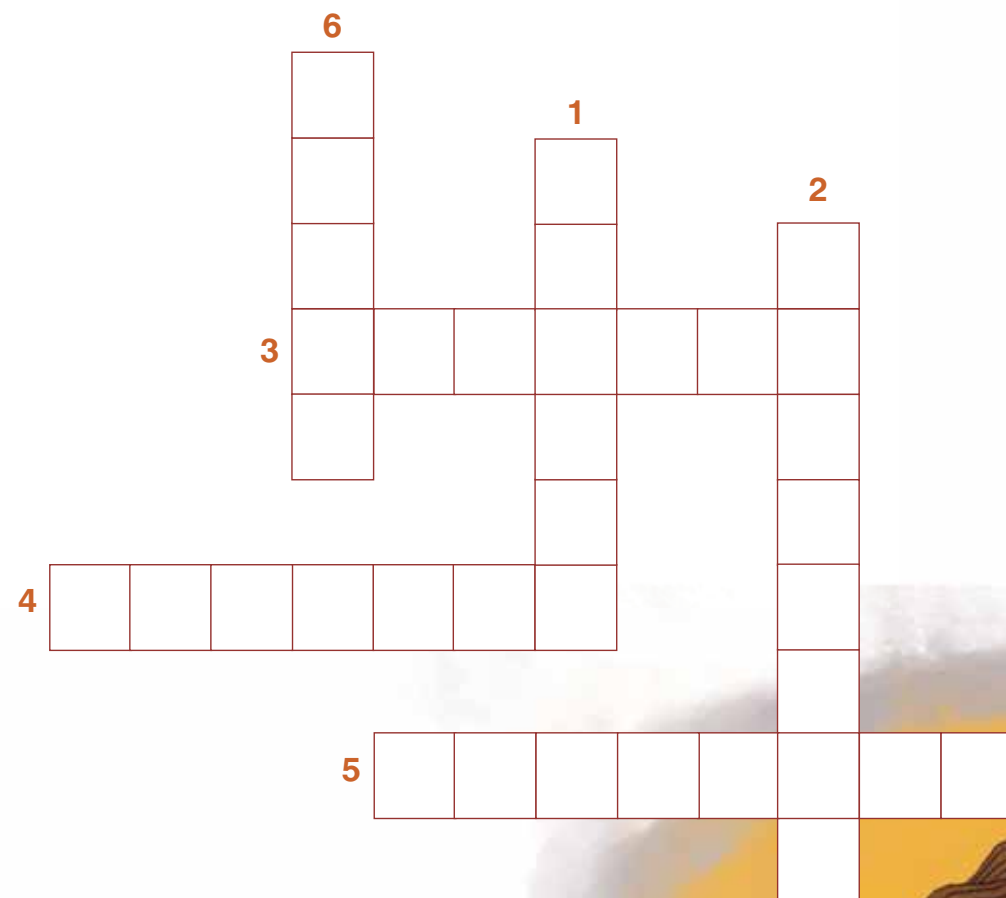
Η **Εστία**, η θεά του σπιτιού και της οικογένειας, ήταν η μεγαλύτερη κόρη του Κρόνου και της Ρέας. Ήταν δηλαδή αδελφή του Δία, του Ποσειδώνα, του Πλούτωνα, της Ήρας και της Δήμητρας. Κατοικούσε στον Όλυμπο μαζί με τους υπόλοιπους θεούς και φρόντιζε την ιερή φλόγα στο θεϊκό παλάτι.

Η Εστία ήταν πολύ αγαπητή θεά. Προστάτευε την οικογένεια, που ζούσε στο σπίτι, στην οικία. Πίστευαν μάλιστα ότι η θεά είχε μεταδώσει στους ανθρώπους τις γνώσεις για την κατασκευή της κατοικίας. Σε αυτήν έκαναν οι αρχαίοι Έλληνες την πρώτη προσφορά σε κάθε θυσία που πρόσφεραν στο σπίτι τους, ενώ σε κάθε κατοικία έκαιγε προς τιμή της η φωτιά. Γύρω από τη φωτιά μαζεύονταν τα μέλη της οικογένειας αφού τελείωναν τις καθημερινές τους εργασίες, εκεί ετοίμαζαν το φαγητό, εκεί έτρωγαν και μιλούσαν για όσα τους απασχολούσαν, για τα προβλήματά τους, τις χαρές και τις λύπες τους.

Στην αρχαία ελληνική τέχνη η Εστία απεικονίζεται ήρεμη και γαλήνια (δε συμμετείχε σε μάχες και διαφωνίες όπως άλλοι θεοί). Φοράει συνήθως πέπλο στο κεφάλι, ενώ κρατάει ραβδί ή δόρυ και πυρσό.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

1. Ο πατέρας της Εστίας.
2. Οι νεαρές ιέρειες της Εστίας.
3. Έγραψε τη Θεογονία.
4. Ο Ποσειδώνας ήταν ... της Εστίας.
5. Ο Όμηρος έγραψε την Ιλιάδα και την ...
6. Έδωσε το μήλο στην Αφροδίτη.



ΑΥΞΗΣ: 1. ΚΡΟΝΟΣ
2. ΕΣΤΙΑΔΕΣ 3. ΗΣΙΟΔΟΣ
4. ΑΔΕΛΦΟΣ 5. ΟΔΥΣΣΕΙΑ 6. ΠΑΡΗΣ



- ▶ Παρατήρησε την παρακάτω παράσταση από ένα αρχαιοελληνικό αγγείο.
- Οι δύο καθιστές μορφές είναι ο Δίας και η αδελφή του η Εστία. Πώς παρουσιάζονται; Τι κρατούν;



Ταρκύνια, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο



- ▶ Πώς αποδίδει η σύγχρονη εικονογράφος τη θεά Εστία;
- ▶ Με ποιο βασικό στοιχείο της λατρείας της τη συνδέει;



- Βρες και κύκλωσε τις λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με τη λέξη ΕΣΤΙΑ.

εστιακός προαστιακός

 εστίαση εστιάτορας

 ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

εστιατόριο εστιάζω

 αστικός αστίατρος

[illegible]

- Παλιότερα, οι άνθρωποι, όταν επέστρεφαν στο σπίτι τους, κάθονταν γύρω από το τζάκι, την εστία, και συζητούσαν πώς είχαν περάσει τη μέρα τους.

- Επικοινωνούν και σήμερα τα μέλη της οικογένειας με τον ίδιο τρόπο; Τι έχει αλλάξει; Πώς έχει επηρεάσει η τηλεόραση και οι άλλοι σύγχρονοι τρόποι επικοινωνίας και ενημέρωσης τη σχέση και την επαφή των μελών κάθε οικογένειας;
- Μοιράζεστε κάθε βράδυ με την οικογένειά σου τις εμπειρίες της μέρας;
- Αν θες, μπορείς να ζωγραφίσεις αυτές τις οικογενειακές σας στιγμές.

